

Hvitboken om forholdet til Sverige

Kong Haakon vilde være velkommen, - men svenskene kunde ikke gi noe løfte om ikke å internere ham.

Han opholdt sig en halv time på svensk jord. — Senere hadde også norske embetsmenn og politikere rådslagninger på svensk side av grensen.

OSLO, 16. april. (NTB). Bind 2 av Den norske Hvitbok om forholdet til Sverige under krigen er nu utkommet. Samtidig utkommer et nytt bind av den svenske hvitbokserie.

Den diplomatiske forbindelse.

Av den norske hvitboken fremgår at Norges legasjon i Stockholm fikk hele tiden beholde sin diplomatiske status, men etterat sendemann Wollebæk var død i oktober 1940, bad Sverige underhånden om at Norge ikke måtte søke agreement for noen ny minister, men nøle sig med en representant av lavere grad, en charge d'affaires. Den norske regjering måtte vente til 17. desember 1940 på å se sin representant mottatt med full honnør som minister av Sveriges konge. Regjeringen hadde dog uten videre utnevnt sin charge d'affaires til sendemann.

Den svenske sendemann i Norge ved krigsutbruddet friherre Johan Beck-Friis, forblev i Oslo til ut i juli måned 1940, da den tyske regjering erklærte at den ikke lenger kunde tolerere diplomatiske representanter i Norge. Som svensk charge d'affaires hos den norske regjering fungerte — mens felttoget i Norge pågikk — legasjonssekretæren, grev Carl Douglas.

Efter 7. juni 1940 var det i 3 år ingen diplomatisk representant for Sverige hos den norske regjering. Den norske regjering gav også på dette punkt gjentatte ganger uttrykk for sin misnøie. Først på foranmerken 1943 blev den svenske representasjon hos den norske regjering normalisert.

Vinteren 1943 kom den gjensidige representasjon også på andre punk-

ment meddelte at det var «Självklart» at det ikke var noe i veien for at Kongen kunde komme inn i Sverige, men den svenske regjering kunde ikke gi noe løfte på forhånd om hvad som senere kunde hende.

Et par timer efter ringte utenriksråd Söderblom fra Stockholm og meddelte at Kongen var velkommen til Sverige, men at regeringsmakt ikke kunde utøves der og at man ikke kunde overta garanti for Kongens tilbakevending.

Samme ettermiddag kom det tyske fly over Drevsjø. Kongen og hans følge søkte da over grensen og opholdt sig i Sverige så lenge flyene var over Drevsjø, — kanskje en halv time. Den svenske grensekontroll gjorde ingen vanskeligheter.

I dagene 11.—14. april var flere norske politikere og embetsmenn og tjenestemenn på halvshotellet Sälen nær den norske grense.

Den norske virksomhet på Sälen fikk i det store og hele foregå uforstyrret.

Statsrådene Hjeltnes og Torp kom til Sälen 12. april. Koht den 13. april. Dagen efter bad den svenske charge d'affaires om å legge fra sin regjering Koht om å gjøre sitt opphold i Sverige så kort som mulig. De tre statsråder dro samme dag tilbake til Norge.

— og Hambro fikk forbud i Sverige.

Blandt de offisielle personligheter som i den første tid efter 9. april oppholdt sig i Sverige, var også Stortingets president, C. J. Hambro. Det var bestemt at stortingspresident Hambro 11. april kl. 19.15 skulde gi en orientering over svensk kringkasting. Utenriksminister Günther hadde lovet den tyske sendemann å gjø-

Da Kongen i Nybergssund måtte søke dekning for tyskernes bomber.

sa ikke visse klager overfor det svenske utenriksdepartement. Det blev bl. a. fremholdt at T. T. nektet å sende ut offisielle norske protester mot tyske krenkelsor av folkeretten (bombing av hospitalsskib), og at det først efter sterkt press var lyktes å få offentliggjort en offisiell melding om bombingen av Kristiansund N. Omkring 11. april fikk kongen og regjeringen fra Quisling, men ikke utsendt referat av uttalelser fra stortingspresident Hambro, statsminister Nygaardsvold og utenriksminister Koht.

I innberetningene blir det også gjort rede for det tyske press og enkelte av de forholdsregler som de svenske myndigheter fant det nødvendig å treffe i pressesakene.

De militærpersoner som gikk over grensen i uniform blev i samsvar med folkeretten internert av de svenske militære myndigheter i grense-traktene.

Soldatene som gikk over grensen.

Allerede tidlig medte spørsmålet seg om militærpersoner som var blitt internert på denne måte, skulde frigies. Den svenske regjering var beredt til å frigi internerte i alle tilfelle der den ikke måtte noen innevending fra norsk eller tysk side. Derimot var den ikke villig til å gi noen generell erklæring om at de personer

som blev frigitt uten videre, skulde opnå svensk opholdstillatelse.

Spørsmålet blev efter den norske kapitulasjon i Nord-Norge løst ved at Sverige uten videre frigav de internerte mannskaper.

Efter at krigen mellom Tyskland og Sovjet-Samveldet var brutt ut 22. juni 1941, blev det av den tyske regjering stillet visse krav til Sverige, av de norske innberetninger og notater synes det å fremgå at det var fare for en dyptgående politisk krise som kunde føre til dannelse av en ny svensk regjering. Spørsmålet om den svenske konges holdning nevnet også. Det tales om at Kongen skal ha vært villig til «partiell innrømmelse» og at han under visse forhold kunde være stemt for å oppløse riksdagen og abdisere hvis valgene gikk ham imot. Den svenske regjering offentliggjorde 26. juni et kommuniqué om at Sverige efter henstilling både fra finsk og tysk side hadde gitt tillatelse til overføring av en divisjon tropper fra Norge til Finland. Overføringen fikk — het det — skje i former som var betryggende for svensk suverenitet.

Den norske regjering håpet på tross av disse begivenheter på et samarbeid mellom de nordiske stater efter krigen. Den foretok derfor ingen henvendelse i Stockholm som følge av transitteringen av den tyske divisjon. Den media altså ikke protest.

Værelser var reservert for Kongen på Sälen hotell

Svensk skildring av Kong Haakons ophold på svensk område 12. mai 1940.

STOCKHOLM, 16. april.

— NTB's korrespondent. —

Den nye svenske hvitbok bringer blandt annet en ry og detaljert skildring av kong Haakons kortvarige visitt på svensk jord, da han den 12. april 1940 blev forfulgt av tyske bombefly i Nybergssund og gikk over grensen og frem til Flötningen tollstasjon.

Ved ankomsten til Flötningen, skiltes den danske...

ute på velen. I løpet av en snau halvtime kom telefonmelding fra Norge om at de tyske flyene hadde fjernet sig, hvorefter kongen og hans følge reiste tilbake til norsk område. Så vidt kjent var dette den eneste gang kong Haakon overskred grensen til Sverige. Ved henvendelse til utenriksministeren fikk landshövdingen instruksjoner om hvordan grensebetokningen skulde forholde sig, hvis kongen igjen kom

haugen.

sib. r. kjel på, med er han mende, det er ar ikke satt e da jeg så ortret, «Pike ripsr ma. Jåleder, sin opfatning, styrke i bil-frigjort fra erezant ma-

nma. Ma l-bevege til å der. Hun er ugger, dansk ns kunstaka-zond Franck. nt i kunsthiffter og har i fin og gjenbare på det «Poula». At ke verdifulle kke på.

vellykket og Den Apner

Paulsen.

kom-sere

tes

på at kom-uste opgaver, de knapphet terialer kan ning komme

rfor fortsatt let gjelder å der.

utgifter til andre tjene-ortsatt kom- av lønnsreg- ng. Departe-kommunen med lønns-er kroner til sjøhøyer. En nningene vil virkning på

munenes til-anførder de-ag vanskelig

de da jeg så
ortreb. «Pike
e byinterier
mal-billeder
sin opfatning
styrke i bil-
frigjort fra
teressant ma-
mma. Ma-
bevege til A-
der. Hun er
ugger, dansk
na kunstaka-
zond Franck
nt i kunsthil-
rifter og har
a fin og gjen-
bare på det
«Poula». At
ikke verdifulle
ikke på.
vellykket og
Den åpner

Paulsen.

kom- sere

tes

på at kom-
ste opgaver,
de knapphet
aterialer kan
ning komme

for fortsatt
et gjelder å
der.
e utgifter til
andre tjene-
ortsatt kom-
e av lønnsre-
ng. Departe-
kommunene
med lønns-
er kroner til
sjøner. En
nnningene vil
virkning på

munenes til-
anfører de-
ag vanskelig
den sann-
en fremover,
en stigning i
e av en øk-
boligbygg og
nde private

av nsberg. egen hjelp jellige

g har med-
usert først.
egistrere både
r — det det
idene snarest
tjene hjelpe
jellige oppe-
forleining
asjonert, som
arbeide som
ner å utføre
resserte kvin-
å melde seg
su.

Av den svenske uttreden, fremgår
at kongen og kronprinsen ble
felle på en diplomatisk
atus. I oktober 1940, bad
Sverige om at Norge
fåke måtte gi segretment for noen
minister, men de seg med en re-
presentant av høyere grad, en charge
d'affaires. Den norske regjering måtte
vente til 7. desember 1943, på å
se sin representant motbakt med
full honorar som minister av Sveriges
kong. Regjeringen hadde dog uten
videre utnefnet sin charge d'affaires
til sendemann.

Den svenske sendemann i Norge
ved krigsutbruddet friherre Johan
Beck-Fris, forblev i Oslo til ut i juli
måned 1940, da den tyske regjering
erklærte at den ikke lenger kunde
tolerere diplomatiske representanter
i Norge. Som svensk charge d'affaires
hos den norske regjering fungerte
— mens felttoget i Norge pågikk —
legasjonssekretæren, grev Carl Doug-
las.

Efter 7. juni 1940 var det i 3 år
ingen diplomatisk representant for
Sverige hos den norske regjering.
Den norske regjering gav også på
dette punkt gjentatte ganger uttryk-
k for sin misnøie. Først på foresch-
meren 1943 blev den svenske repre-
sentasjon hos den norske regjering
normalisert.

Vinteren 1943 kom den gjensidige
representasjon også på andre punk-

til Sverige, men at regjeringsmak-
te kunne utøves der og at man ikke
kunde overta garantien for Kon-
gens tilbakerendelse.
Samme ettermiddag kom det tyske
fly over Drøvsjø. Kongen og hans
følge søkte da over grensen og op-
holdt seg i Sverige på enge flyene
var over Drøvsjø. I løpet av en halv-
time. Den svenske flykontroll
gjorde ingen vanskeligheter.

I dagene 11.—14. april 1940 var nor-
ske politikere og kongedømmet og
tjenestemenn på hotellhotellet Sä-
len nær den norske grense.

Den norske virksomhet på Sälen
fikk i det store og hele foregå uten-
styrret.
Statsrådene Hjelmfelt og Torp
kom til Sälen 12. april, Koht den 13.
april. Dagen etter bad den svenske
charge d'affaires etter pålegg fra sin
regjering Koht om å gjøre sitt op-
hold i Sverige så kort som mulig. De
tre statsråder dro samme dag tilbake
til Norge.

— og Hambro fikk tale-
forbud i Sverige.

Blandt de offisielle personligheter
som i den første tid etter 9. april op-
holdt seg i Sverige, var også Stortin-
gets president, C. J. Hambro. Det
var bestemt at stortingspresident
Hambro 11. april kl. 19.15 skulde gi
en orientering over svensk kringkäs-
ting. Utenriksminister Günther had-
de lovet den tyske sendemann å gjø-

Da Kongen i Nybergsund måtte søke dekning for flyernes bomber.

satte visse klager overfor det sve-
nske utenriksdepartement. Det blev
bl. a. fremholdt at T. nektet å ser-
de ut offisielle norske protester mot
tyske krenkelser av folkeretten (bom-
bing av hotelet Sälen), og at det først
etter sterkt press var lykket å få of-
fentliggjort en offisiell melding om
bombingen av Kristiansund N. Gan-
ske senere boklaget legasjonen at T.
T. hadde offentliggjort referat av an-
skip på Kongen og regjeringen fra
Quisling, men ikke utsendt referat av
uttalelser fra stortingspresident Ham-
bro, statsminister Nygaardsvold og
utenriksminister Koht.

I innberetningene blir det også
gjort rede for det tyske press og en-
kelte av de forholdstregler som de
svenske myndigheter fant det nød-
vendig å treffe i pressesakene.

De militærpersoner som gikk over
grensen i uniform blev i samsvar
med folkeretten internert av de sve-
nske militære myndigheter i grense-
traktene.

Soldatene som gikk over
grensen.

Allerede tidlig midtveie spørsmålet
sag om militærpersoner som var blitt
internert på denne måte, skulde frit-
tes. Den svenske regjering var be-
redt til å frigi internerte i alle tilfel-
le der den ikke møtte noen knoven-
ding fra norsk eller tysk side. Der-
imot var den ikke villig til å gi noen
generell erklæring om at de personer

som blev frigitt uten videre skulde
opnå svensk opholdstillatelse.
Spørsmålet blev efter den norske
kapitulasjon i Nord-Norge løst ved at
Sverige uten videre frigav de inter-
nerte mennskaper.

Efter at krigen mellem Tyskland
og Sovjet-Samveldet var brutt ut 22.
juni 1941, blev det av den tyske re-
gering stillet visse krav til Sverige.
av de norske innberetninger og nota-
rer synes det å fremgå at det var
fare for en dyptgående politisk krise
som kunde føre til dannelse av en ny
svensk regjering. Spørsmålet om den
svenske konges holdning nevnet også.
Det tales om at Kongen skal ha
vært villig til «partiell innrømmelse»
og at han under visse forhold kunde
være stemt for å oppløse riksdagen og
abdisere hvis valgene gikk ham imot.
Den svenske regjering offentliggjor-
de 26. juni et kommunikké om at Sve-
rige efter henstilling både fra finsk
og tysk side hadde gitt tillatelse til
overføring av en divisjon tropper fra
Norge til Finland. Overføringen
fikk — het det — ske i former som
var betryggende for svensk suverenit-
et.

Den norske regjering håpet på tross
av disse begivenheter på et samarbeid
mellem de nordiske stater etter krig-
en. Den foretok derfor ingen hen-
vendelse i Stockholm som følge av
transitteringen av den tyske divisjon.
Den media altså ikke protest.

Kongen, kronprinsen og general Ruge.

ter inn i normal gjenge. Det hadde
nemlig vært til dels meget skarp
meningsforskjell om de militære stil-
linger, da det svenske utenriksde-
partement en tid endog erklærte at
det ikke vilde ha militære attachéer
ved legasjonen. Saken gikk imid-
letid i orden.

Da tyskerne drev fakk
på Kongen.

Efter bombardementet på Nyberg-
sund 11. april tok Kongen, kronprin-
sen og en del av statsrådene om nat-
ten veien til Rena. Kongen og hans
følge måtte ta veien nedover og kom
ved 7-tiden om morgenen den 12.
april frem til tollstasjonen Lillebo
ved Drøvsjø.

Utenriksministeren tok da efter av-
tale telefon til utenriksminister Gün-
ther og spurte om den svenske re-
gering kunde gi løfte om at Kongen
— i tilfelle han gikk over grensen —
ikke vilde bli internert. En embets-
mann i det svenske utenriksdeparte-

re sitt for å forhindre at stortings-
presidentens radiotale blev holdt.

Hambros tale blev heller ikke
holdt.

Hambro skulde ha holdt foredrag
i Publikasjonsskubben i Stockholm,
men opgav dette efter henstilling av
utenriksminister Günther. Stortings-
presidenten blev også anmodet om
å fortelle om begivenhetene i Norge
på et lukket møte i riksdagens grup-
pe av den interparlamentariske Uni-
on, men gav avbud efter henstilling
fra «enda høyere hold» i Sverige.

Den svenske presses
holdning.

Rapportene belyser stemningen i
svensk presse i krigens 2 første år
overfor Norges sak og gir glimt av
de vanskeligheter de norske myndig-
heter kunde ha med å få norske ny-
heter spredd gjennom Tysklands
Telegraph og andre kanaler. Vans-
kelighetene førte til at den norske
legasjon i en note 27. juni 1940 frem-

Værelser var reservert for Kongen på Sälen hotell

Svensk skildring av Kong Haakons ophold
på svensk område 12. mai 1940.

STOCKHOLM, 18. april.
— NTB's korrespondent. —

Den nye svenske hvitbok bringer
blandt annet en ny og detaljert
skildring av kong Haakons kort-
varige visitt på svensk jord, da han
den 12. april 1940 blev forfulgt av
tyske bombefly i Nybergsund og
gikk over grensen og frem til Flöt-
ningen tollstasjon.

Ved ankomsten til Flötningen,
skriver den daværende legasjons-
sekretær C. Douglas ved den sve-
nske legasjon i Oslo, i et P.M., datert
Stockholm den 9. mai 1947, søkte
jeg kontakt med chefen for en
svensk militærstyrke som var for-
lagt dit. Så vidt jeg husker var det
en kaptein som het Jakobsen. Han
fortalte at kong Haakon omtrent 2
timer tidligere var kommet i bil til
selve grenselinjen. Kongen var i
generalsuniform. Sammen med sitt
følge hadde han stanset straks ef-
ter å være kommet inn på svensk
område. Min kilde, som helt natu-
rlig følte seg usikker på hvad han
retteligst måtte gjøre i denne situa-
sjon, hadde etter grundige over-
veielser kommet til det var best å
late som grenselinjen og stanset der-
for hos grenselinjen ved tollboden.
Jeg kunde ikke godt gi mig til
å intervjue ham, så han selv,
enda jeg vel burde gjort det, da
han i uniform kom inn på svensk
område under krig.

Daværende chef for Flötningen
tollstasjon, P. Paulsson, har gitt yt-
terligere opplysninger om kongens
besøk. Det fremgår at Paulsson bad
Kongen komme inn på tollstasjonen
for å vente nærmere meldinger
fra Norge. Kongen var meget venn-
lig, takket for innbydelsen, men er-
klærte at han vilde vente en stund

ute på velen. I løpet av en snau
halvtime kom telefonmelding fra
Norge om at de tyske flyene hadde
fjernet sig, hvorefter kongen og
hans følge reiste tilbake til norsk
kjørte. Så vidt kjent var dette den
eneste gang kong Haakon overskred
grensen til Sverige. Ved henvende-
lse til utenriksministeren fikk
landshövdingen instruksjoner om
hvordan grensebetjeningen skulde
forholde sig, hvis kongen igjen kom
over grensen og efter instruksjonen
skulde et lignende tilfeldig besøk
ikke føre til noe annet tiltak enn
en rapport om saken. Hvis kongen
kommer til Sverige for å bli, skal
han mottas med all høflighet, det
har ingen betydning om han er i
uniform eller civil. Han kommer da
til å reise til hotellhotellet i Sä-
len, der rum er reservert for ham,
het det i instruksjonen.

Den svenske hvitbok inneholder
også det personlige budskap som
kong Gustaf den 16. juli sendte til
Hitler. Det blev sendt efter henven-
delse fra biskop Herggrav og helse-
sterettsjustitiarius Paal Berg om at
Sverige, da tyskerne kom med kravet
til Stortinget om å avsette kongen
og regjeringen, måtte gjøre alt for
å hjelpe Norge. Telegrammet
hadde denne ordlyd:

«Jeg har erfart at det er plan-
ner, som blandt annet tar sikte
på å fjerne fra tronen kong Haakon
og det norske kongehus. Et slikt tiltak vil fremkalle en alvorlig forstemning i videste krets-
er av Sveriges folk og i hele
Norden. Jeg ønsker derfor å feste
Deres oppmerksomhet på det for-
annevnte forhold og henstille til
Dem, herr rikskansler, å gå
frem med all den moderasjon
som kan anses å være mulig, i

Han ser forresten fremdeles ikke ut til å være lettskremt, men da jeg spurte om han ikke var i farten igjen, sier han:

— Nei, jeg har fått noen forespørsler, men det vil nok ta et par års tid å skaffe de nødvendige maskiner, og nu er jeg jo 75 år.

Lysten til å begynne igjen er åpenbart til stede, men han anser det visst ikke for helt anstendig. En mann i min alder.

— Har De alltid interessert Dem for fotografering? spør jeg.

— Ikke egentlig for fotografering i og for seg, sier han. Den del av virksomheten tok min bror sig av, han fortsatte det gamle fotografifirmaet. Selv er jeg bare amatør på det felt. Men eksperimenter med fotografisk papir har jeg drevet med hele mitt liv, det er det som har vært i mitt liv. Etter et studieopphold i Tyskland begynte jeg som kjemiker ved en fotografisk papirbedrift i Dresden, så ble jeg bedt om å komme til England, og der var jeg i mange år kjemiker i et større firma som het Kosmos Photographics Ltd. Ellers har jeg vært rundt omkring så å si i hele Europa som konsulent for forskjellige fabrikker og innførte noen forbedringer i måten å fremstille fotografisk papir på. Jeg kom hjem før krigen, ja altså den siste krigen, under den første verdenskrigen, bodde jeg i London.

— Du var vel ikke fullt så sløvlig som under siste krig?

— Det kunde være ille nok. Luftangrep var ikke å spøke med den gang heiter. Tyskerne sendte jo sine svære zeppelinere over England; jeg husker det kom et slikt angrep engang jeg var i Whitechapel, bombene falt og husene skulv. Senere kom også fly og kastet bomber, det falt et par like ved det huset hvor jeg bodde utenfor London. Ellers var engelsmennene svært på vakt overfor spioner. Da de drev som hardest med hveringen til krigstjeneste, ble jeg engang tilskattet på kafe av en officer. — Skal ikke De ha Dem hverve, da? sa han. — Nei, jeg er utlending, svarte jeg. Han gikk sin vei, og litt etter kom han tilbake med politi. Jeg måtte frem med legitimasjonspapirer, og da det viste seg at jeg var norsk, ble officeren nok så flau og politiet gikk sin vei. Men slik var stemningen den gang. En annen gang kom jeg i snakk med en kafevert, og like etterpå dukket politiet op. Da måtte jeg bli med på politistasjonen og vise frem mine papirer. Folk var svært nervøse, og det var ikke uberettiget, det var mange tyske spioner i England under den første verdenskrigen.

— De folte ikke trang til å bosette Dem i England?

— Jeg er gammel Tønsberg-gutt, jeg måtte hjem igjen. Jeg kan

hjelpe Taleren mente at den roen som hersker i landbruket, skyldes lojalitet mot det forlik som blev inngått ifjor.

Statsråd Fjeld innrømmet at bondeyrket er dårlig betalt, men han vilde ikke være med på alle klagemålene som tar motet fra landingsdommen. Han tilbakeviste påstandene om at jordbruket er så stedmoderlig behandlet ved å vise til de 3 siste landbruksbudgetter, som viser god stigning.

Taleren tilbakeviste påstandene om at forbruket av kvelstoffgjødning er satt ned. Han henviste til at ifjor var totalkvantumet 20.900 tonn rent kvelstoff mot 22.500 tonn i år.

I forbindelse med ønskene om fri prisdannelse i tommeromsetningen vilde statsråden gjøre oppmerksom på de millioner som staten bevilger direkte til skogbruket.

Taletiden blev på dette tidspunkt — etter forslag fra presidenten — besluttet satt til 10 minutter.

Smitt Ingebreten (H.), Oslo, beklaget at statsministeren ikke hadde tatt i mot den hånd som var rakt frem med tilbud om samarbeide. Taleren var redd for at situasjonen kunde bli så prekær at et samarbeide vilde tvinge sig frem. Det er idag grunn til å gjøre folket til sine fortrolige. Det som betyr noe er ikke restriksjonene og de vedtak som gjøres her, men arbeidsgrunnlaget og arbeidsvilkånen i folket. Jeg beklager at statsministeren avviste samarbeidet, og jeg ser med noen frykt frem til den dag da noe samarbeide ikke er mulig.

Mons Lild (A.), Bergen, imøtegikk Trødal's påstand om at valutariservene vi hadde etter krigen er blitt spist op. Ingen er uenig i at vi burde hatt budgettbalanse i denne tiden. Opposisjonen sier at det lar sig gjøre, mens regjeringen og Arbeiderpartiet erklærer at det ikke er mulig å få balanse idag.

— Ja, men det var da ingen ulykke.

— Nei, men det var hvert år utflykt i Vestfold med D/S «Tønsberg», og da blev ofte scilære tatt på slep innover fjorden. År kullseilte en av dem og flere mennesker omkom.

— Grunnstønsnedleggelsen til tårnet på Slottet, da, for å snakke om noe hyggelig?

— Ja, der var jeg med som guttunge og så på ved Garben og alle de andre størelsene fra den gangen, og Svend Foyen talte, jeg glemmer det aldri. Lærerne mine glemmer jeg heller ikke, kandidat Kløsterud, kaptein Sem Jacobsen, kandidat Bye og Monrad og alle de andre, som var med på å prege ikke bare oss som gikk på skolen, men hele byen. Jeg måtte tilbake til denne byen på mine gamle dager.

— For å hvile, og så blev det ikke noen hvile?

— Nei, like etter okkupasjonen fikk jeg forespørsel fra Medicinalstyrelsen gjennom firmaet Nerlien i Oslo om jeg kunde påta mig å lage røntgenpapir. Man var forberedt på at situasjonen på det området vilde bli prekær for de norske sykehusene og at tilførselene vilde bli helt utilstrekkelige etter at forbindelsen med de allierte land var ophørt. Det var jo bare noen ganske få fabrikker i hele verden som besattet sig med denne del av lysømfintlige materialer, og fremstillingsmetodene blev holdt strengt hemmelige. Disponent Raasen på Vallø Tapetfabrikk stilte til disposisjon lokaler til laboratorium og fremstilling, og han skaffet mig også materialer, og så gikk jeg i gang da, med blandede følelser.

— Hvorfor med blandede følelser?

— Fordi det var en vanskelig oppgave, selv om jeg hadde eksperimentert litt med røntgenpapir før, så var det tross alt noe nytt. Men etter noen ukers forløp lykkedes det mig å fremstille et produkt som

Finansdebatten.

Forts. fra side 5

En av årsakene til budgettets høide er de mange kruseluffer, som i stor utstrækning er overføringer fra de velstilte til de fattigere.

Landbruket vilde ha interne kreditter om budgettet. Kan ikke statsregjeringen ta til i finanskomiteen. Høire foreslår bare en reduksjon på 1 million. Det er her det store motsetningsmomentet. De borgerlige vilde ha manipulerende med prisene, og så komme tariffordningene. En ordning av såhelt som kan bare skje etter en grundig lagringskommission. De borgerlige foreslår en stillingskommission med medlemmer i realiteten som prisene og dermed en ordning av lønningen og levestanden.

Men vil bruke alle midler til en rentestigning. Den kan man kunde velte alle opp

forholdet til Norge, dets kongerike.

Det kan ikke noe svar på denne spørsmålet. Da spørsmålet om Marthas og kronprinsens reise til Amerika blev behandlet, sendte kong Gustaf dette budskapet til kong Haakon:

Sadist denne sak kan bedømmes herfra, må den innli sterke beskyldninger for din og din familys fremtid i Norge. Som slektning og venn til dig og din familie vil jeg fremholde som min personlige mening, at hennes og hennes fortsatte opphold i Sverige, hvor de kan regne med full trygghet, må være i felles interesse.

Til svar på dette telegraferte kong Haakon at han betraktet det som meget nødvendig og ønskelig å få Martha og barna overført til Amerika. Det fremgår videre at det ikke blev noe overt trykk på kongprinsens Martha-hverken direkte eller indirekte gjennom kong Gustaf.

over på arbeiderklassen er forbi. Arbeiderpartiet er ofte alene i stortinget om å holde oppe skiløften og industri. Disse næringer er nødvendige for å opprettholde produksjonen og levestandarden. Skulde vi bare leve av de såkalte «moderiseringer» vilde vi snart få et resultat i form av betydelig nedsett levestandard.

Målet må være et harmonisk næringsliv, hvor alle faktorer spiller sammen.

Til slutt rettet statsministeren et kraftig angrep på kommunistene. Lovlien sa at kommunistene var det eneste parti som vil sosialisme, da hvis Lovlien med sosialisme mener det samfundssystem som de idag har i Sovjet-Samveldet og de syd-europiske land, så tror jeg han har rett. I 1948 godtar partiet de metoder som deres partifeller har benyttet sig av i Tsjekkoslovakia — med aksjonskomiteer som setter ut på parlamentet folkevalgte medlemmer osv. De godtar en fremgangsmåte som krenker hver eneste en av de demokratiske menneskerettigheter som de i 1945 erklærte som ukrenkelige. Hr. Lovlien skal snakke sakte om programbrudd og løftebrudd.

Bøyum (V.), Sogn og Fjordane, advarte mot å gå så langt når det gjaldt statsdirigering at man kom ut på det skråplanet som går mot diktatur. En stadig centralisering av den økonomiske makt er fællig. Man må komme vekk fra illusjonen om et sosialistisk statssamfund.

Arntsen (A.), Østfold, repliserte til Strange og Lidebrække med at vi idag ikke kommer utenom bolgen — de store skattene.

Trødal (B.), Sør-Trøndelag, understreket at vi nu ikke lenger må skule at situasjonen er kritisk. Vi tusker oss ikke gjennom en situasjon som denne. Hittil har vi ruket op de resurser vi hadde i 1945. Det hele vil gå i stykker om vi ikke får en snarlig Marshallhjelp. Men dette er ingen varig

hjelpe. Taleren mente at den roen som hersker i landbruket, skyldes lojalitet mot det forlik som blev inngått ifjor.

Statsråd Fjeld innrømmet at bondeyrket er dårlig betalt, men han vilde ikke være med på alle klagemålene som tar motet fra landingsdommen. Han tilbakeviste påstandene om at jordbruket er så stedmoderlig behandlet ved å vise til de 3 siste landbruksbudgetter, som viser god stigning.

Taleren tilbakeviste påstandene om at forbruket av kvelstoffgjødning er satt ned. Han henviste til at ifjor var totalkvantumet 20.900 tonn rent kvelstoff mot 22.500 tonn i år.

I forbindelse med ønskene om fri prisdannelse i tommeromsetningen vilde statsråden gjøre oppmerksom på de millioner som staten bevilger direkte til skogbruket.

Taletiden blev på dette tidspunkt — etter forslag fra presidenten — besluttet satt til 10 minutter.

Smitt Ingebreten (H.), Oslo, beklaget at statsministeren ikke hadde tatt i mot den hånd som var rakt frem med tilbud om samarbeide. Taleren var redd for at situasjonen kunde bli så prekær at et samarbeide vilde tvinge sig frem. Det er idag grunn til å gjøre folket til sine fortrolige. Det som betyr noe er ikke restriksjonene og de vedtak som gjøres her, men arbeidsgrunnlaget og arbeidsvilkånen i folket. Jeg beklager at statsministeren avviste samarbeidet, og jeg ser med noen frykt frem til den dag da noe samarbeide ikke er mulig.

Mons Lild (A.), Bergen, imøtegikk Trødal's påstand om at valutariservene vi hadde etter krigen er blitt spist op. Ingen er uenig i at vi burde hatt budgettbalanse i denne tiden. Opposisjonen sier at det lar sig gjøre, mens regjeringen og Arbeiderpartiet erklærer at det ikke er mulig å få balanse idag.

Brofoss tilbakekaller.

Statsråd Brofoss tilbakekallede fra stortingets talerstol i kveld de uttalelser han kom med i trontaledebatten om Manufakturgrossistenes Landsforening. Tilbakekallelsen er tidligere offentliggjort i pressen.

172,000 kb

Sluttresultatet for hugst av det planlagt

Hittil fremkjørt

Ved henvendelse til fylkesskogmester Trøften fikk vi i går oppgaven over hugstresultatet for Vestfold pr. 15. april. Denne oppgave, som kan betraktes som sluttresultatet for denne hugstperiode, viser at der er hugget ca. 67,5 pct. av det planlagte kvantum. Der er nemlig hugget 172 000 kbm, mens det samlede planlagte kvantum for Vestfold var 255 000 kbm.

Hittil er fremkjørt 155 000 kbm, og der var da denne rapport blev sendt inn 483 huggere i arbeid. Herav var 67 landssvikfanger, som har hugget 7400 kbm. i Skoger, Lardal og Hedrum.

I fjor var sluttkvantumet 180 000 kbm.

Som man vil se gjenstår 75 000 kbm. før det planlagte kvantum er nådd og selv om hugsten som forutsetningen er, kommer til å

Vellykket foreldremøte på Sem.

Sem skolekrets holdt igår et særdeles vellykket møte for slappende fullt hus på Hotel Uvlin. Foreldrene til elevn efra 2-klasse stod som innbydere, og møtet blev ledet av disponent Bergholm.

Dr. Henriksen ved Fylkessykehuset i Tønsberg holdt et meget interessant foredrag om «B.C.G.-vaksinen». Foredraget var ledsaget av lys-